

**І.П. Григорюк, С.П. Машковська, П.П. Яворовський,
О.В. Колесніченко. Біологія каштанів**

К.: Логос, 2004. — 380 с., 55 рис., 83 табл., бібл. 508.

Нещодавно вийшла у світ монографія «Біологія каштанів», авторами якої є член-кореспондент НАН України, доктор біологічних наук, професор, завідувач відділу фізіології водного режиму рослин Інституту фізіології рослин і генетики НАН України І.П. Григорюк, науковий співробітник Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАН України кандидат біологічних наук С.П. Машковська, генеральний директор Київського комунального об'єднання зеленого будівництва та експлуатації зелених насаджень Києва «Київзеленбуд» П.П. Яворовський та доцент Національного аграрного університету (м. Київ) кандидат біологічних наук О.В. Колесніченко. Відповідальним редактором праці є академік НАН України В.В. Моргун.

Монографія поки що є єдиною не лише в Україні, а й поза її межами, в якій з такою повнотою висвітлено біологію майже всіх відомих видів родів гірकोкаштан і каштан та особливості їх вирощування й застосування в культурі, в озелененні та медицині, і навіть у кулінарії.

Книга складається із 6 розділів: 1 — Систематичне положення каштанів; 2 — Рід гірकोкаштан (*Aesculus* L.); 3 — Рід каштан (*Castanea* (Tourn.) Mill.); 4 — Стійкість каштанів до стресових факторів навколишнього середовища; 5 — Наукове обґрунтування і удосконалення агротехніки вирощування й підвищення життєздатності саджанців за умов водного та мінерального дефіциту; 6 — Лікарські препарати із сировини гіркокаштана звичайного та страви із плодів каштана їстівного, а також висновки.

Для кожного описаного в монографії виду (гіркокаштан — 13 видів, каштан — 17) подано ботанічну характеристику, відомості про біологічні особливості, онтогенез, генетику, основні форми, екологію в межах культурного ареалу, шкідників, хвороби, народногосподарське значення, біохімічний склад насіння, заготівлю і зберігання, розмноження в культурі, агротехніку вирощування.

Експериментальний матеріал проілюстровано численними цифровими даними, кольоровими фотографіями та рисунками, що добре доповнюють текстову частину роботи. Список цитованих літературних джерел, крім російських та українських авторів, охоплює велику кількість англійських, американських, французьких, німецьких, польських та чеських праць, і певною мірою може слугувати довідковим матеріалом.

На жаль, авторам монографії не вдалося уникнути деяких похибок у тексті. Це, зокрема, вживання назв то «гіркокаштан», то «кінський каштан», хоча в усіх ботанічних україномовних довідниках фігурує єдина назва —

«гірकोкаштан». Українське «пліска» повсюди в тексті замінено російським «плюска». У назві розділу б замість слова «плодів» слід було б писати «горіхів», бо плоди видів цього роду є горіхи в плісці. У цілому ж пропонувана монографія заслуговує високої оцінки. Вона є вагомим внеском у ботаніку й фізіологію рослин, суттєво поповнює теоретичні й прикладні відомості про біологію видів двох цінних для культури родів — гірकोкаштана та каштана.

М.А. КОХНО